

Αριθμ. Πρωτ. ΑΝΑΦΟΡΩΝ: 121
Ημερομ. Κατάθεσης: 14/10/2026

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ
ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ-ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ηράκλειο, 01-10-2026

ΑΝΑΦΟΡΑ

ΠΡΟΣ ΥΠΟΥΡΓΟΥΣ :

(α) Υγείας, Άδωνη Γεωργιάδη

(β) Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, Δόμνα Μιχαηλίδου

ΘΕΜΑ : Αίτημα άμεσης αναπροσαρμογής και τιμαριθμικής προστασίας της αποζημίωσης θεραπειών ειδικής αγωγής - επιτάχυνση της καταβολής των αποζημιώσεων και προστασία της συνέχειας των θεραπευτικών παρεμβάσεων

Σχετ. :

(α) Η υπ' αριθ. πρωτ. 12/22-09-2026 επιστολή του Συλλόγου ΗΡΥΔΑ

(β) Μελέτη οικονομικής επιβάρυνσης οικογενειών από το κόστος θεραπειών ειδικής αγωγής

Υπουργοί,

Σας προωθώ τα ανωτέρω σχετικά, αναφορικά με ζητήματα που αφορούν στην αποζημίωση των θεραπειών ειδικής αγωγής, στην ταχύτερη καταβολή των αποζημιώσεων και στην προστασία των οικογενειών που αντιμετωπίζουν αυξημένη οικονομική επιβάρυνση.

Ειδικότερα, ο Σύλλογος ΗΡΥΔΑ ζητά :

(α) την άμεση αναπροσαρμογή της αποζημίωσης ανά θεραπευτική πράξη ειδικής αγωγής, με σημείο εκκίνησης τουλάχιστον τα 25 ευρώ,

(β) τη θέσπιση μόνιμου και διαφανούς μηχανισμού περιοδικής αναπροσαρμογής της αποζημίωσης, ώστε να προστατεύεται η πραγματική της αξία,

(γ) την πρόβλεψη αυξημένης ή πλήρους κάλυψης, με σαφή και αντικειμενικά κριτήρια, για μονογονεϊκές και οικονομικά ευάλωτες οικογένειες, ιδίως για νοικοκυριά ενός εισοδήματος,

(δ) την ουσιαστική επιτάχυνση της εκκαθάρισης και καταβολής των αποζημιώσεων, με στόχο χρόνο σημαντικά μικρότερο από το γενικό διοικητικό όριο των 50 ημερών,

(ε) τη διερεύνηση, σε συνεργασία με τα συναρμόδια Υπουργεία και την Τοπική Αυτοδιοίκηση, ενός εθνικού πλαισίου αξιοπιστής καταγραφής του πληθυσμού των ατόμων με Δ.Α.Φ.-Δ.Α.Δ., αξιοποιώντας και περιφερειακές πρωτοβουλίες όπως η πρόταση για Παρατηρητήριο στην Κρήτη.

Αφού εξετάσετε το εν θέματι ζήτημα, με όλες τις κρίσιμες παραμέτρους, παρακαλώ για την απάντηση και τις δικές σας περαιτέρω ενέργειες, κατά λόγω αρμοδιότητας.

Ο αναφέρων βουλευτής
Κωνσταντίνος Β. Κεφαλογιάννης
Βουλευτής Ηρακλείου

**Σύλλογος
για τα Δικαιώματα
Ατόμων με Αυτισμό
και Δ.Α.Δ. - Δ.Α.Φ.,
Π.Ε. Ηρακλείου
Κρήτης • 2024**

**Μελέτη οικονομικής επιβάρυνσης οικογενειών
από το κόστος θεραπειών ειδικής αγωγής**

Η περίπτωση παιδιών στο φάσμα του αυτισμού - Περίοδος 2018-2026

Βασισμένη σε πρωτογενή στοιχεία οικογενειών - μελών του Συλλόγου

Σεπτέμβριος 2026

Σύνοψη βασικών ευρημάτων

- Η αποζημίωση των €15 ανά θεραπευτική πράξη παραμένει αμετάβλητη, ενώ η σωρευτική αύξηση του γενικού επιπέδου τιμών Ιουλίου 2018-Ιουλίου 2026 εκτιμάται σε περίπου 24,7%.
- Στο δείγμα 22 οικογενειών, η μέση δηλωθείσα αμοιβή των τριών ειδικοτήτων διαμορφώνεται το 2026 σε €36,21 ανά συνεδρία.
- Με τα στοιχεία του δείγματος, η σημερινή αποζημίωση καλύπτει κατά μέσο όρο περίπου 41,4% της δηλωθείσας αμοιβής, ενώ αποζημίωση €25 θα κάλυπτε περίπου 69,0%.
- Δεκαεπτά (17) από τις 22 οικογένειες δηλώνουν επιπλέον μέσο κόστος €79,12 εβδομαδιαίως - περίπου €342,84 μηνιαίως - για πρόσθετες δραστηριότητες και υπηρεσίες που δεν αποζημιώνονται.

Λιευκρίνιση ως προς το υποσύνολο των πρόσθετων δραστηριοτήτων: Οι 17 οικογένειες που δήλωσαν δαπάνες για πρόσθετες, μη αποζημιούμενες δραστηριότητες αποτελούν υποσύνολο του συνολικού δείγματος των 22 οικογενειών. Οι υπόλοιπες πέντε (5) οικογένειες δήλωσαν ότι τα παιδιά τους δεν συμμετέχουν σε τέτοιες δραστηριότητες. Η μη συμμετοχή μπορεί να συνδέεται είτε με το λειτουργικό προφίλ και τις εξατομικευμένες ανάγκες του παιδιού, οπότε δεν απαιτούνται αντίστοιχες πρόσθετες παρεμβάσεις, είτε με οικονομικούς περιορισμούς της οικογένειας. Συνεπώς, ο υπολογισμός της μέσης πρόσθετης δαπάνης (€79,12 εβδομαδιαίως ή περίπου €342,84 μηνιαίως) αφορά αποκλειστικά τις 17 οικογένειες που πράγματι πραγματοποιούν τέτοιες δαπάνες και δεν αποτελεί μέση δαπάνη του συνόλου των 22 οικογενειών.

Μεθοδολογική επισήμανση: Η απουσία καταγεγραμμένης δαπάνης δεν ταυτίζεται κατ' ανάγκη με απουσία ανάγκης. Στις περιπτώσεις όπου η μη συμμετοχή σε πρόσθετες δραστηριότητες οφείλεται σε οικονομική αδυναμία, η μηδενική δαπάνη μπορεί να υποκρύπτει ανικανοποίητη ανάγκη και όχι χαμηλότερο πραγματικό κόστος υποστήριξης. Για τον λόγο αυτό οι πέντε οικογένειες δεν ενσωματώνονται ως μηδενικές τιμές στον υπολογισμό της μέσης πρόσθετης δαπάνης.

- Η οικονομική πίεση είναι εντονότερη στα νοικοκυριά ενός εισοδήματος και μπορεί να οδηγήσει σε περιορισμό ή διακοπή θεραπευτικών παρεμβάσεων.
- Η πρόσφατη εξαγγελία μόνιμης τιμαριθμοποίησης των αναπηρικών επιδομάτων από 1.1.2027 ενισχύει το αίτημα για μόνιμο μηχανισμό αναπροσαρμογής και της αποζημίωσης ειδικής αγωγής.

1. Σκοπός και βασικό συμπέρασμα της μελέτης

Η παρούσα μελέτη εκπονείται από τον Σύλλογο ΗΡ.Υ.Δ.Α. με σκοπό να αποτυπώσει, με θεσμικά στοιχεία και πραγματικές καταγραφές οικογενειών στην περιοχή του Ηρακλείου, την οικονομική επιβάρυνση που συνδέεται με την πρόσβαση παιδιών στο φάσμα του αυτισμού στις αναγκαίες θεραπείες ειδικής αγωγής.

Η ανάλυση εξετάζει συνδυαστικά το ύψος της αποζημίωσης του ΕΟΠΥΥ, τις αμοιβές θεραπειών που δηλώνουν ότι καταβάλλουν οι οικογένειες, την εξέλιξη του γενικού επιπέδου τιμών, τα εισοδήματα των εργαζομένων, το πρόσθετο κόστος υποστηρικτικών δραστηριοτήτων που δεν αποζημιώνονται και τον χρόνο που απαιτείται μέχρι την καταβολή της αποζημίωσης.

Το κεντρικό εύρημα είναι ότι η ονομαστική αποζημίωση των €15 ανά συνεδρία, η οποία έχει παραμείνει στα ίδια επίπεδα από το 2018 για τις βασικές πράξεις που εξετάζονται, έχει απολέσει σημαντικό μέρος της πραγματικής της αξίας. Ταυτόχρονα, τα πρωτογενή στοιχεία του Συλλόγου καταγράφουν αύξηση των αμοιβών των θεραπειών το 2026, με αποτέλεσμα το ποσοστό κάλυψης του κόστους από τον ΕΟΠΥΥ να περιορίζεται.

Το ζήτημα αποκτά ιδιαίτερη σημασία μετά την εξαγγελία του Πρωθυπουργού στην 90ή Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης, σύμφωνα με την οποία από 1.1.2027 τα αναπηρικά επιδόματα θα τιμαριθμοποιούνται σε μόνιμη βάση, ώστε να ακολουθούν τον πληθωρισμό και την εξέλιξη του ΑΕΠ. Η ίδια οικονομική αρχή - ότι μία σταθερή ονομαστική παροχή χάνει την πραγματική της αξία όταν δεν αναπροσαρμόζεται - είναι άμεσα συναφής και με την αποζημίωση των θεραπειών ειδικής αγωγής.

2. Μεθοδολογία, δείγμα και περιορισμοί

Η μελέτη στηρίζεται σε πρωτογενή, ανωνυμοποιημένα στοιχεία που συγκέντρωσε ο Σύλλογος από είκοσι δύο (22) οικογένειες-μέλη σχετικά με τις αμοιβές που καταβάλλουν για παιδοψυχολόγο, λογοθεραπευτή και εργοθεραπευτή. Από το ίδιο συνολικό δείγμα, δεκαεπτά (17) οικογένειες δήλωσαν ότι τα παιδιά τους συμμετέχουν και σε πρόσθετες δραστηριότητες ή υπηρεσίες που δεν αποζημιώνονται από τον ΕΟΠΥΥ και παρείχαν στοιχεία για το σχετικό εβδομαδιαίο κόστος.

Στον πρώτο πίνακα του αρχείου συλλογής δεδομένων η προγενέστερη αμοιβή καταγράφεται για την περίοδο «2018 έως 2025» και συγκρίνεται με την αμοιβή του 2026. Επειδή η καταγραφή δεν απομονώνει συγκεκριμένο έτος εντός της προηγούμενης περιόδου, τα στοιχεία αυτά χρησιμοποιούνται ως δείκτης προγενέστερου επιπέδου αμοιβών και όχι ως αυστηρή μέτρηση αποκλειστικά του έτους 2018.

Οι αμοιβές αποτυπώνονται αποκλειστικά όπως δηλώθηκαν από τις οικογένειες ως ποσά που καταβάλλονται για τη συνεδρία. Η μελέτη δεν εξετάζει τον τρόπο τιμολόγησης, φορολογικής απεικόνισης ή έκδοσης παραστατικών από τους παρόχους, ούτε επιχειρεί αξιολόγηση σχετικών πρακτικών.

Το δείγμα είναι τοπικό και περιορισμένου μεγέθους. Δεν παρουσιάζεται ως πανελλαδικά αντιπροσωπευτικό. Αποτελεί όμως πρωτογενή και χρήσιμη αποτύπωση της πραγματικής εμπειρίας οικογενειών στην Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου και μπορεί να λειτουργήσει ως βάση για ευρύτερη συζήτηση και περαιτέρω συλλογή δεδομένων.

Ο αναλυτικός πίνακας των πρωτογενών δεδομένων δεν αποτελεί συνημμένο της παρούσας μελέτης.

Τηρείται στο αρχείο του Συλλόγου σε ανωνυμοποιημένη μορφή και μπορεί να διατεθεί στους αρμόδιους φορείς εφόσον ζητηθεί, για σκοπούς ελέγχου και τεκμηρίωσης των υπολογισμών.

3. Θεσμικό πλαίσιο και υφιστάμενη αποζημίωση

Σύμφωνα με το ισχύον πλαίσιο ειδικής αγωγής του ΕΟΠΥΥ, για παιδιά έως 18 ετών με διάγνωση F84.0 - Αυτισμός της παιδικής ηλικίας, η παρούσα μελέτη εξετάζει έως 12 λογοθεραπείες, 12 εργοθεραπείες και 10 ψυχοθεραπείες ανά μήνα, συνολικά 34 πράξεις. Για F84.1 - Άτυπος αυτισμός, εξετάζονται 8 λογοθεραπείες, 8 εργοθεραπείες και 8 ψυχοθεραπείες, συνολικά 24 πράξεις.

Η ασφαλιστική τιμή των βασικών πράξεων που εξετάζονται παραμένει στα €15 ανά συνεδρία. Η τιμή των €15 προβλεπόταν ήδη στο θεσμικό πλαίσιο του 2018 και εξακολουθεί να αποτελεί το σημείο αναφοράς της ασφαλιστικής αποζημίωσης.

Η σταθερότητα της ονομαστικής αποζημίωσης σε μία περίοδο έντονων μεταβολών στο γενικό επίπεδο τιμών και στο κόστος παροχής υπηρεσιών αποτελεί το βασικό σημείο εκκίνησης της ανάλυσης.

3.1 Η νέα εξαγγελία για τιμαριθμοποίηση των αναπηρικών επιδομάτων

Στην ομιλία του στην 90ή Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης, ο Πρωθυπουργός ανακοίνωσε μόνιμη τιμαριθμοποίηση όλων των αναπηρικών επιδομάτων, με εφαρμογή από 1.1.2027, ώστε οι ενισχύσεις να ακολουθούν τον πληθωρισμό και την εξέλιξη του ΑΕΠ.

Η εξαγγελία αυτή είναι ιδιαίτερα σημαντική για την παρούσα μελέτη, διότι εισάγει ρητά στη δημόσια πολιτική για την αναπηρία την αρχή της διατήρησης της πραγματικής αξίας των παροχών. Ο Σύλλογος θεωρεί εύλογο και συνεπές η ίδια αρχή να εξεταστεί και για την αποζημίωση των θεραπευτικών πράξεων ειδικής αγωγής, η οποία έχει παραμείνει ονομαστικά αμετάβλητη επί μακρό χρονικό διάστημα.

4. Πρωτογενή στοιχεία αμοιβών θεραπειών στο Ηράκλειο

Ειδικότητα	Προγενέστερη μέση δηλωθείσα αμοιβή*	Μέση δηλωθείσα αμοιβή 2026	Μεταβολή
Παιδοψυχολόγος	€36.59	€40.91	+11.8%
Λογοθεραπευτής	€30.68	€34.55	+12.6%
Εργοθεραπευτής	€30.68	€33.18	+8.1%
Σύνολο καταγραφών / σταθμισμένος μέσος	€32.65	€36.21	+10.9%

** Η στήλη του δείγματος αφορά την περίοδο «2018 έως 2025» και δεν απομονώνει συγκεκριμένο έτος.*

Στο σύνολο των 66 επιμέρους καταγραφών (22 οικογένειες × 3 ειδικότητες), η μέση δηλωθείσα αμοιβή αυξάνεται από περίπου €32,65 σε €36,21 ανά συνεδρία, δηλαδή κατά περίπου 10,9%. Η αύξηση διαμορφώνεται περίπου σε 11,8% στον παιδοψυχολόγο, 12,6% στον λογοθεραπευτή και 8,1% στην εργοθεραπεία. Η περαιτέρω διεύρυνση του δείγματος δεν μεταβάλλει ουσιωδώς την εκτίμηση της μέσης αμοιβής του 2026, η οποία παραμένει κοντά στα €36 ανά συνεδρία, ενισχύοντας τη σταθερότητα του βασικού ευρήματος.

Με αποζημίωση €15, το μέσο ποσοστό κάλυψης μιας συνεδρίας μειώνεται από περίπου 45,9% στο προγενέστερο επίπεδο αμοιβών σε περίπου 41,4% το 2026. Αντίστοιχα, η μέση διαφορά που καλύπτει η οικογένεια αυξάνεται από €17,65 σε €21,21 ανά συνεδρία, δηλαδή κατά περίπου 20,2%.

Η μεταβολή αυτή είναι εύλογο να συνδεθεί με τη γενικότερη αύξηση του κόστους αγαθών και υπηρεσιών, ενέργειας, μισθώσεων και λειτουργικών δαπανών κατά την εξεταζόμενη περίοδο, η οποία επηρεάζει και το κόστος λειτουργίας των επαγγελματιών και των θεραπευτικών κέντρων.

5. Οικονομική επιβάρυνση με βάση τα στοιχεία του δείγματος

5.1 F84.0 - Αυτισμός της παιδικής ηλικίας

Μέγεθος	Προγενέστερο επίπεδο	2026	Μεταβολή
Εκτιμώμενο κόστος 34 πράξεων	€1.102,27	€1.221,82	+€119,55
Αποζημίωση ΕΟΠΥΥ	€510	€510	€0
Επιβάρυνση οικογένειας	€592,27	€711,82	+20,2%
Ποσοστό κάλυψης ΕΟΠΥΥ	46,3%	41,7%	-

Με τις μέσες δηλωθείσες αμοιβές του διευρυμένου δείγματος, το εκτιμώμενο μηνιαίο κόστος των 34 πράξεων διαμορφώνεται το 2026 σε περίπου €1.221,82. Η αποζημίωση του ΕΟΠΥΥ παραμένει €510, με αποτέλεσμα η οικογενειακή επιβάρυνση να διαμορφώνεται περίπου σε €711,82 τον μήνα ή €8.541,82 σε ετήσια βάση.

5.2 F84.1 - Ατυπος αυτισμός

Μέγεθος	Προγενέστερο επίπεδο	2026	Μεταβολή
Εκτιμώμενο κόστος 24 πράξεων	€783,64	€869,09	+€85,45
Αποζημίωση ΕΟΠΥΥ	€360	€360	€0
Επιβάρυνση οικογένειας	€423,64	€509,09	+20,2%
Ποσοστό κάλυψης ΕΟΠΥΥ	45,9%	41,4%	-

Για 24 πράξεις, το αντίστοιχο εκτιμώμενο κόστος του 2026 είναι περίπου €869,09, ενώ η αποζημίωση ανέρχεται σε €360. Η διαφορά που καλύπτει η οικογένεια είναι περίπου €509,09 τον μήνα ή €6.109,09 ετησίως.

6. Η επίδραση του πληθωρισμού και η πραγματική αξία των €15

Κατά την περίοδο 2018-2026 μεσολάβησε σημαντική άνοδος του γενικού επιπέδου τιμών. Με βάση τις ετήσιες μεταβολές του Γενικού Δείκτη Τιμών Καταναλωτή της ΕΛΣΤΑΤ για τον Ιούλιο κάθε έτους, η σωρευτική αύξηση Ιουλίου 2018-Ιουλίου 2026 ανέρχεται περίπου σε 24,7%.

Σύγκριση Ιουλίου	Ετήσια μεταβολή ΔΤΚ
2019 / 2018	0,0%
2020 / 2019	-1,8%
2021 / 2020	+1,4%
2022 / 2021	+11,6%
2023 / 2022	+2,5%
2024 / 2023	+2,7%
2025 / 2024	+3,1%
2026 / 2025	+3,4%

Εάν τα €15 του Ιουλίου 2018 αναπροσαρμόζονταν αποκλειστικά με βάση τον γενικό πληθωρισμό, θα αντιστοιχούσαν τον Ιούλιο 2026 σε περίπου €18,70. Αντίστροφα, η διατήρηση της αποζημίωσης στα €15 σημαίνει ότι η πραγματική αγοραστική της αξία είναι περίπου 19,8% χαμηλότερη από εκείνη του 2018.

Η εξέλιξη αυτή δείχνει ότι ακόμη και χωρίς να ληφθούν υπόψη οι ειδικές αυξήσεις του κόστους θεραπευτικών υπηρεσιών, η ονομαστική στασιμότητα της αποζημίωσης δημιουργεί πραγματική απομείωση της δημόσιας κάλυψης.

7. Σύγκριση με τα εισοδήματα των εργαζομένων

Ο νόμιμος κατώτατος μισθός από 1.4.2026 ανέρχεται σε €920 μικτά μηνιαίως. Ως πρόσθετο σημείο αναφοράς χρησιμοποιείται ο μέσος μισθός πλήρους απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα από το Π.Σ. ΕΡΓΑΝΗ για το 2025, περίπου €1.516 μικτά μηνιαίως.

Μέγεθος	F84.0	F84.1
Μηνιαία επιβάρυνση οικογένειας 2026	€711,82	€509,09
% κατώτατου μιστού (€920)	77,4%	55,3%
% μέσου μιστού πλήρους απασχόλησης (€1.516)	47,0%	33,6%

Η σύγκριση γίνεται με μικτές και όχι καθαρές αποδοχές, άρα είναι συντηρητική: η αναλογία ως προς το πραγματικά διαθέσιμο καθαρό εισόδημα είναι υψηλότερη. Επιπλέον, τα ποσά αφορούν μόνο τις εξεταζόμενες θεραπευτικές πράξεις και όχι άλλες ανάγκες του παιδιού ή του νοικοκυριού.

8. Αναπηρική παροχή και πρόσθετες μη αποζημιούμενες ανάγκες

Για την πληρέστερη εικόνα πρέπει να ληφθεί υπόψη η προνοιακή οικονομική ενίσχυση βαριάς αναπηρίας, η οποία, όπου πληρούνται οι ειδικότερες προϋποθέσεις του ΟΠΕΚΑ, ανέρχεται σε €338 μηνιαίως. Η παροχή αυτή δεν αποτελεί θεραπευτική αποζημίωση του ΕΟΠΥΥ και δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται ως υποκατάστατό της.

Το δεύτερο σκέλος του πρωτογενούς δείγματος του Συλλόγου καταγράφει δεκαεπτά (17) από τις είκοσι δύο (22) οικογένειες που καταβάλλουν ποσά για πρόσθετες δραστηριότητες και υπηρεσίες οι οποίες δεν αποζημιώνονται. Περιλαμβάνονται ενδεικτικά ειδική παιδαγωγική/μαθησιακή ενίσχυση, αθλητικές δραστηριότητες -κυρίως ατομική κολύμβηση-, μουσική και εκπαίδευση αυτόνομης διαβίωσης.

Δείκτης πρόσθετων δραστηριοτήτων	Ποσό
Αριθμός οικογενειών	17
Μέσο εβδομαδιαίο δηλωθέν κόστος	€79,12
Μηνιαία αναγωγή (52 εβδομάδες / 12 μήνες)	€342,84
Αναπηρική παροχή βαριάς αναπηρίας (όπου χορηγείται)	€338.00

Ο μέσος όρος των πραγματικών καταγραφών ανέρχεται σε €79,12 την εβδομάδα, δηλαδή περίπου €342,84 τον μήνα και περίπου €4.114 ετησίως. Το ποσό αυτό προσεγγίζει το σύνολο της υφιστάμενης προνοιακής παροχής των €338 και, σε μηνιαία βάση, την υπερβαίνει οριακά. Το εύρημα είναι ιδιαίτερα σημαντικό: δείχνει ότι, ακόμη και αν θεωρηθεί ότι ολόκληρο το αναπηρικό επίδομα διοχετεύεται αποκλειστικά σε αυτές τις δραστηριότητες, ουσιαστικά εξαντλείται, χωρίς να έχουν συνυπολογιστεί μετακινήσεις, φροντίδα, εξειδικευμένος εξοπλισμός και άλλες πρόσθετες ανάγκες που συνδέονται με την αναπηρία.

Κατά συνέπεια, δεν είναι οικονομικά ορθό να θεωρείται ότι η ύπαρξη του αναπηρικού επιδόματος αντισταθμίζει την ανεπαρκή αποζημίωση των θεραπειών ειδικής αγωγής. Πρόκειται για διαφορετικές παροχές που καλύπτουν διαφορετικό φάσμα αναγκών.

9. Γιατί οι οικογένειες καταφεύγουν σε ιδιωτικές συμπληρωματικές υπηρεσίες

Σύμφωνα με την εμπειρία και τα στοιχεία που έχει στη διάθεσή του ο Σύλλογος για το Ηράκλειο, οι οικογένειες καταφεύγουν σε ιδιώτες για πρόσθετες υπηρεσίες όχι μόνο από επιλογή, αλλά συχνά επειδή δεν υπάρχουν αντίστοιχες δημόσιες δομές, οι υφιστάμενες δομές δεν επαρκούν λόγω περιορισμένης στελέχωσης ή δυναμικότητας, ή οι διαθέσιμες θέσεις δεν καλύπτουν τον αριθμό των ενδιαφερομένων.

Στην περιοχή αναφέρονται ενδεικτικά το ΠΑΑΠΑΗΚ και το ΚΔΑΠ ΑμεΑ του Δήμου Ηρακλείου ως δομές με σημαντικό ρόλο, οι οποίες όμως δεν μπορούν να καλύψουν το σύνολο των αναγκών όλων των οικογενειών. Η αναφορά αυτή αποτυπώνει την εμπειρία του Συλλόγου και δεν αποτελεί αξιολόγηση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Αντίστοιχα, στα Ειδικά Δημοτικά Σχολεία το θεσμικό πλαίσιο ορίζει αριθμό μαθητών ανά τμήμα από τέσσερις (4) έως επτά (7). Σύμφωνα με στοιχεία που έχει συγκεντρώσει ο Σύλλογος για την πόλη του Ηρακλείου, ο μέσος αριθμός μαθητών ανά τάξη προσεγγίζει τους επτά, δηλαδή το ανώτατο όριο. Υπό τέτοιες συνθήκες, και παρά την ιδιαίτερα σημαντική προσπάθεια των εκπαιδευτικών, η δυνατότητα

εντατικής εξατομικευμένης μαθησιακής ενίσχυσης σε βασικές δεξιότητες, όπως ανάγνωση και γραφή, περιορίζεται.

Η πραγματικότητα αυτή εξηγεί γιατί η ειδική παιδαγωγική υποστήριξη και άλλες συμπληρωματικές δραστηριότητες δεν μπορούν να αντιμετωπίζονται ως προαιρετική κατανάλωση. Για πολλές οικογένειες αποτελούν αναγκαίο μέρος της προσπάθειας ανάπτυξης λειτουργικών, μαθησιακών και κοινωνικών δεξιοτήτων.

10. Οικονομικά ευάλωτες οικογένειες και νοικοκυριά ενός εισοδήματος

Η οικονομική επίπτωση είναι εντονότερη στις οικογένειες που στηρίζονται ουσιαστικά σε ένα μόνο εισόδημα. Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται τόσο οι μονογονεϊκές οικογένειες όσο και οικογένειες δύο γονέων στις οποίες εργάζεται μόνο ο ένας.

Στην περίπτωση παιδιών στο φάσμα του αυτισμού, η δεύτερη κατάσταση δεν αποτελεί πάντοτε ελεύθερη επιλογή. Η απουσία επαρκών και κατάλληλων δομών φροντίδας, απασχόλησης και υποστήριξης μπορεί να αναγκάζει έναν γονέα να απέχει από την αγορά εργασίας ή να περιορίζει σημαντικά την επαγγελματική του δραστηριότητα, προκειμένου να καλύψει τις ανάγκες φροντίδας, μετακίνησης και καθημερινής υποστήριξης του παιδιού.

Έτσι δημιουργείται διπλή πίεση: υψηλότερες δαπάνες λόγω της αναπηρίας και ταυτόχρονα χαμηλότερη δυνατότητα δημιουργίας οικογενειακού εισοδήματος.

Από τις αναφορές οικογενειών προς τον Σύλλογο διαπιστώνεται ότι, όταν η οικονομική πίεση γίνεται μη διαχειρίσιμη, η προσαρμογή μπορεί να λάβει τη μορφή περιορισμού της συχνότητας ή ακόμη και διακοπής θεραπευτικών παρεμβάσεων. Το αποτέλεσμα δεν είναι απλώς οικονομικό: η εισοδηματική ανισότητα μετατρέπεται σε ανισότητα πρόσβασης στη θεραπεία, με ενδεχόμενες συνέπειες για την εξέλιξη του παιδιού και την ουσιαστική άσκηση του δικαιώματός του σε αναγκαία θεραπευτική υποστήριξη.

11. Χρόνος εκκαθάρισης και ανάγκη προχρηματοδότησης

Πέραν του ύψους της αποζημίωσης, κρίσιμη παράμετρος είναι και ο χρόνος που μεσολαβεί από την υποβολή του ατομικού αιτήματος έως την πίστωση της αποζημίωσης. Οι οικογένειες προκαταβάλλουν το σύνολο της αμοιβής των θεραπειών και στη συνέχεια αναμένουν την επιστροφή του ποσού που αναγνωρίζει ο ΕΟΠΥΥ.

Σε επίσημη απάντηση της ΠΕ.ΔΙ. ΕΟΠΥΥ Ηρακλείου της 10.3.2026 αναφέρθηκε ότι, για την περίοδο 1.1.2026-10.3.2026, ο μέσος χρόνος από την αίτηση έως την πίστωση της ασφαλιστικής αποζημίωσης ήταν περίπου 7,52 ημερολογιακές ημέρες. Μεταγενέστερα, η ανακοίνωση του ΕΟΠΥΥ

ΔΒ3Α/Φ100/15/οικ.9709/20.4.2026 αναγνώρισε καθυστερήσεις στο πλαίσιο της παραμετροποίησης του πληροφοριακού συστήματος και του αυξανόμενου όγκου αιτημάτων και ανακοίνωσε ενέργειες με στόχο τη μείωση του χρόνου αναμονής.

Το Εθνικό Μητρώο Διοικητικών Διαδικασιών (διαδικασία 447205 - «Αποζημίωση θεραπειών ειδικής αγωγής») αναφέρει προθεσμία διεκπεραίωσης 50 ημερών. Κατά την άποψη του Συλλόγου, ένα ενιαίο ανώτατο όριο 50 ημερών δεν ανταποκρίνεται στις ιδιαιτερότητες μιας επαναλαμβανόμενης μηνιαίας θεραπευτικής δαπάνης.

Όταν η αναμονή προσεγγίζει ή υπερβαίνει τον ένα μήνα, η οικογένεια καλείται στην πράξη να χρηματοδοτήσει και τον επόμενο θεραπευτικό μήνα πριν λάβει την αποζημίωση του προηγούμενου. Για F84.0, κάθε μήνας αντιστοιχεί σε έως €510 αναμενόμενης αποζημίωσης ΕΟΠΥΥ· επομένως δύο διαδοχικοί μήνες σημαίνουν έως €1.020 ποσού που έχει ήδη προχρηματοδοτηθεί και αναμένεται να επιστραφεί, πέραν της ιδιωτικής συμμετοχής.

Κατά δήλωση πολλών μελών του Συλλόγου, τους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο 2026 η κατάσταση επιδεινώθηκε περαιτέρω. Η παρατήρηση αυτή καταγράφεται ως εμπειρική ένδειξη και όχι ως πανελλαδικό στατιστικό στοιχείο.

12. Αξιολόγηση εναλλακτικών επιπέδων αποζημίωσης

Αποζημίωση ανά συνεδρία	F84.0 - οικογενειακή επιβάρυνση/μήνα	F84.1 - οικογενειακή επιβάρυνση/μήνα	Μέση κάλυψη συνεδρίας*
€15,00	€711,82	€509,09	41,4%
€18,70	€586,02	€420,29	51,6%
€20,00	€541,82	€389,09	55,2%
€25,00	€371,82	€269,09	69,0%
€30,00	€201,82	€149,09	82,8%
€36,21	€0,00	€0,05	100,0%
€40,00	€0,00	€0,00	100,0%

** Η τελευταία στήλη χρησιμοποιεί ως σημείο αναφοράς τον σταθμισμένο μέσο όρο €36,21 των 66 καταγραφών του δείγματος.*

Η τιμή €18,70 αντιστοιχεί περίπου στην απλή τιμαριθμική αναγωγή των €15 του 2018 στον Ιούλιο 2026. Επομένως αποτελεί το ελάχιστο θεωρητικό επίπεδο που θα διατηρούσε την αγοραστική αξία της παλαιάς αποζημίωσης, χωρίς όμως να αντιμετωπίζει πλήρως την ειδική αύξηση των αμοιβών των θεραπευτικών υπηρεσιών.

Η αποζημίωση των €25 αντιστοιχεί περίπου στο 69,0% της μέσης δηλωθείσας αμοιβής του δείγματος για το 2026. Δεν αποτελεί πλήρη κάλυψη, αλλά μειώνει ουσιαστικά την ιδιωτική συμμετοχή και δημιουργεί ένα εύλογο νέο ελάχιστο σημείο αναφοράς.

Για οικονομικά ευάλωτες οικογένειες ενός εισοδήματος, ο Σύλλογος θεωρεί ότι πρέπει να εξεταστεί αυξημένη αποζημίωση έως την πλήρη κάλυψη εύλογου πραγματικού κόστους, με ανώτατο σημείο αναφοράς τα €40 ανά συνεδρία. Το ποσό αυτό προτείνεται ως όριο ειδικής προστασίας και όχι ως ισχυρισμός ότι αποτελεί τη μέση τιμή όλων των θεραπευτικών πράξεων.

13. Συμπεράσματα

1. Η αποζημίωση των €15 ανά συνεδρία έχει παραμείνει ονομαστικά σταθερή, ενώ το γενικό επίπεδο τιμών έχει αυξηθεί σημαντικά.
2. Στα 66 επιμέρους δεδομένα του διευρυμένου δείγματος, η μέση δηλωθείσα αμοιβή αυξάνεται από €32,65 σε €36,21, δηλαδή κατά περίπου 10,9%.
3. Η μέση κάλυψη μιας συνεδρίας από τον ΕΟΠΥΥ μειώνεται από περίπου 45,9% σε 41,4%.
4. Για F84.0, η εκτιμώμενη ιδιωτική επιβάρυνση με τα σημερινά δεδομένα του δείγματος ανέρχεται περίπου σε €711,82 τον μήνα, ενώ για F84.1 περίπου σε €509,09.
5. Οι 17 οικογένειες που αποτελούν υποσύνολο του συνολικού δείγματος των 22 και πραγματοποιούν πρόσθετες μη αποζημιούμενες δραστηριότητες δηλώνουν κατά μέσο όρο €79,12 την εβδομάδα, ή περίπου €342,84 τον μήνα (€4.114,12 ετησίως). Η μέση αυτή δαπάνη αφορά αποκλειστικά τις οικογένειες που πράγματι πραγματοποιούν τις σχετικές δαπάνες.
6. Το αναπηρικό επίδομα, όπου χορηγείται, εξυπηρετεί ευρύτερες ανάγκες αναπηρίας και δεν μπορεί να αντιμετωπίζεται ως έμμεση αποζημίωση θεραπειών.
7. Οι οικογένειες ενός εισοδήματος -μονογονεϊκές ή οικογένειες όπου ένας γονέας δεν μπορεί να εργάζεται λόγω των αναγκών φροντίδας- αντιμετωπίζουν δυσανάλογο κίνδυνο περιορισμού ή διακοπής των θεραπειών.

8. Οι καθυστερήσεις στην εκκαθάριση επιβαρύνουν επιπρόσθετα τη ρευστότητα, καθώς οι οικογένειες προκαταβάλλουν το κόστος των θεραπειών.
9. Η εξαγγελία μόνιμης τιμαριθμοποίησης των αναπηρικών επιδομάτων επιβεβαιώνει θεσμικά την ανάγκη προστασίας των κοινωνικών παροχών από την απομείωση της αγοραστικής τους δύναμης.

14. Προτεινόμενο πλαίσιο αιτημάτων του ΗΡ.Υ.Δ.Α.

14.1 Άμεση αύξηση της βασικής αποζημίωσης

Αναπροσαρμογή της ασφαλιστικής αποζημίωσης των βασικών θεραπευτικών πράξεων ειδικής αγωγής από €15 σε τουλάχιστον €25 ανά συνεδρία. Το ποσό προτείνεται ως νέο ελάχιστο επίπεδο και όχι ως πλήρης κάλυψη της σημερινής μέσης αμοιβής.

14.2 Μόνιμος μηχανισμός αναπροσαρμογής

Θέσπιση περιοδικού μηχανισμού τιμαριθμικής αναπροσαρμογής της αποζημίωσης, με αντικειμενικά κριτήρια όπως ο πληθωρισμός και η εξέλιξη του κόστους παροχής θεραπευτικών υπηρεσιών. Η πρόσφατη κυβερνητική εξαγγελία για μόνιμη τιμαριθμοποίηση των αναπηρικών επιδομάτων αποτελεί σαφές προηγούμενο ως προς την ανάγκη προστασίας της πραγματικής αξίας κοινωνικών παροχών.

14.3 Ειδική προστασία οικονομικά ευάλωτων οικογενειών

Θέσπιση αυξημένης αποζημίωσης για οικογένειες που στηρίζονται ουσιαστικά σε ένα εισόδημα, συμπεριλαμβανομένων των μονογονεϊκών οικογενειών και των οικογενειών όπου ένας γονέας δεν μπορεί να εργαστεί ή περιορίζει ουσιαστικά την εργασία του λόγω των αναγκών φροντίδας παιδιού με αναπηρία. Για τις οικογένειες αυτές προτείνεται να εξεταστεί πλήρης κάλυψη εύλογου πραγματικού κόστους, με ανώτατο σημείο αναφοράς τα €40 ανά συνεδρία.

14.4 Ουσιαστική συντόμευση του χρόνου αποζημίωσης

Επανεξέταση της διαδικασίας εκκαθάρισης και πληρωμής, με στόχο χρόνο ουσιαστικά μικρότερο από το δημοσιευμένο ανώτατο όριο των 50 ημερών, παρακολούθηση των πραγματικών χρόνων διεκπεραίωσης και ειδική προτεραιοποίηση των οικονομικά ευάλωτων οικογενειών.

14.5 Συστηματική συλλογή και δημοσιοποίηση δεδομένων

Δημοσιοποίηση συγκεντρωτικών δεικτών για τους πραγματικούς χρόνους αποζημίωσης και περιοδική αποτύπωση του κόστους θεραπευτικών υπηρεσιών, ώστε οι μελλοντικές αποφάσεις να στηρίζονται σε μετρήσιμα και επικαιροποιημένα δεδομένα.

Τελική θέση

Το αίτημα του ΗΡ.Υ.Δ.Α. δεν είναι απλώς αίτημα αύξησης μιας οικονομικής παροχής. Αφορά τη διασφάλιση ότι η οικονομική δυνατότητα της οικογένειας δεν θα καθορίζει το αν ένα παιδί θα μπορέσει να ακολουθήσει το θεραπευτικό πρόγραμμα που έχει ανάγκη.

Η πρόσφατη εξαγγελία της τιμαριθμοποίησης των αναπηρικών επιδομάτων επιβεβαιώνει την ανάγκη προστασίας της πραγματικής αξίας των παροχών που συνδέονται με την αναπηρία. Ο Σύλλογος ζητά να εξεταστεί με την ίδια συνέπεια και η ειδική αγωγή: με άμεση αναπροσαρμογή της αποζημίωσης, μόνιμο μηχανισμό επικαιροποίησης, ειδική προστασία των οικογενειών ενός εισοδήματος και ταχύτερη καταβολή των δικαιούμενων ποσών.

Η πρόσβαση στη θεραπεία πρέπει να εξαρτάται από τη θεραπευτική ανάγκη του παιδιού και όχι από την οικονομική αντοχή της οικογένειάς του.

Πηγές και τεκμηρίωση

- ΕΟΠΥΥ, Παράρτημα άρθρου 42 ΕΚΠΥ - Ειδική Αγωγή, ΦΕΚ Β' 386/02.02.2026 και μεταγενέστερες ισχύουσες αποφάσεις.
- ΕΟΠΥΥ, Ανακοίνωση Ειδικής Αγωγής, ΔΒ3Α/Φ100/15/οικ.9709, 20.04.2026.
- Εθνικό Μητρώο Διοικητικών Διαδικασιών, διαδικασία 447205 «Αποζημίωση θεραπειών ειδικής αγωγής» - δημοσιευμένη προθεσμία διεκπεραίωσης 50 ημερών.
- Απάντηση ΠΕ.ΔΙ. ΕΟΠΥΥ Ηρακλείου προς ΗΡ.Υ.Δ.Α., 10.03.2026 - αναφορά μέσου χρόνου 7,52 ημερών για 01.01.2026-10.03.2026.
- ΕΛΣΤΑΤ, Δείκτης Τιμών Καταναλωτή - ετήσιες μεταβολές Ιουλίου 2018-2026.
- Π.Σ. ΕΡΓΑΝΗ, ετήσια στοιχεία αποδοχών μισθωτής εργασίας ιδιωτικού τομέα.
- ΟΠΕΚΑ, προγράμματα αναπηρικών επιδομάτων - οικονομική ενίσχυση βαριάς αναπηρίας.
- Ν. 3699/2008, άρθρο 8, όπως ισχύει - αριθμός μαθητών στα τμήματα Ειδικών Νηπιαγωγείων και Ειδικών Δημοτικών Σχολείων.
- Ομιλία Πρωθυπουργού στην 90ή Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης - εξαγγελία μόνιμης τιμαριθμοποίησης όλων των αναπηρικών επιδομάτων από 01.01.2027.
- Πρωτογενή, ανωνυμοποιημένα στοιχεία που συλλέχθηκαν από τον ΗΡ.Υ.Δ.Α. από 22 οικογένειες με παιδιά/άτομα με Δ.Α.Φ.-Δ.Α.Δ., Σεπτέμβριος 2026. Από αυτές, 17 οικογένειες παρείχαν στοιχεία για πρόσθετες μη αποζημιούμενες δραστηριότητες. Ο αναλυτικός πίνακας δεδομένων τηρείται στο αρχείο του Συλλόγου και δύναται να τεθεί στη διάθεση των αρμόδιων φορέων, κατόπιν αιτήματος, σε ανωνυμοποιημένη μορφή.

**Σύλλογος
για τα Δικαιώματα
Ατόμων με Αυτισμό
και Δ.Α.Δ. - Δ.Α.Φ.,
Π.Ε. Ηρακλείου
Κρήτης • 2024**

sylogos@iryda.gr

Hryda Sillogos

hryda_sillogos

iryda.gr

Ηράκλειο, 22 Σεπτεμβρίου 2026

Αρ. Πρωτ.: 12/2026

ΠΡΟΣ: Τον Πρωθυπουργό της Ελληνικής Δημοκρατίας
κ. Κυριάκο Μητσοτάκη
Γραφείο Πρωθυπουργού

ΚΟΙΝ.: κ. Χρήστο-Γεώργιο (Άκη) Σκέρτσο, Υπουργό Επικρατείας
κ. Σπυρίδωνα-Άδωνι Γεωργιάδη, Υπουργό Υγείας
κα Δόμνα Μιχαηλίδου, Υπουργό Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας

ΘΕΜΑ: Αίτημα άμεσης αναπροσαρμογής και τιμαριθμικής προστασίας της αποζημίωσης θεραπειών ειδικής αγωγής - επιτάχυνση της καταβολής των αποζημιώσεων και προστασία της συνέχειας των θεραπευτικών παρεμβάσεων

Αξιότιμε κύριε Πρωθυπουργέ,

Ο Σύλλογος Γονέων, Κηδεμόνων και Φίλων Ατόμων στο Φάσμα του Αυτισμού ΗΡ.Υ.Δ.Α., που ιδρύθηκε το 2024 στην Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου και αριθμεί σήμερα 133 μέλη, αποκλειστικά γονείς και φροντιστές ατόμων με Δ.Α.Φ.-Δ.Α.Δ., καθώς και ενήλικα άτομα στο φάσμα του αυτισμού, σας απευθύνει την παρούσα επιστολή με αφορμή την πρόσφατη εξαγγελία σας στη Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης για τη μόνιμη τιμαριθμική αναπροσαρμογή των αναπηρικών επιδομάτων από 1.1.2027, μια πρωτοβουλία που καταδεικνύει το ενδιαφέρον της Πολιτείας για τη στήριξη των ατόμων με αναπηρία, των οικογενειών τους και, ευρύτερα, των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων. Στο ίδιο πνεύμα, ζητούμε να εξεταστεί η άμεση αναπροσαρμογή της αποζημίωσης των θεραπειών ειδικής αγωγής από τα 15 € σε τουλάχιστον 25 € ανά θεραπευτική πράξη, η θέσπιση μόνιμου μηχανισμού περιοδικής αναπροσαρμογής της, καθώς και η λήψη ειδικότερων μέτρων για την προστασία των οικονομικά ευάλωτων οικογενειών και την ταχύτερη καταβολή των σχετικών αποζημιώσεων.

Η μελέτη που σας υποβάλλουμε αποτυπώνει, με βάση πραγματικά στοιχεία οικογενειών του Συλλόγου και επίσημα οικονομικά δεδομένα, τη σταδιακή απομείωση της πραγματικής αξίας της αποζημίωσης ειδικής αγωγής. Η αποζημίωση των 15 ευρώ ανά θεραπευτική πράξη παραμένει αμετάβλητη από το 2018, ενώ στο ίδιο διάστημα το γενικό επίπεδο τιμών έχει αυξηθεί σημαντικά και, εύλογα, έχει αυξηθεί και η μέση αμοιβή που καταβάλλουν οι οικογένειες στην αγορά για τις θεραπευτικές υπηρεσίες. Σε δείγμα 22 οικογενειών-μελών του Συλλόγου, η μέση δηλωθείσα αμοιβή για τις εξεταζόμενες ειδικότητες διαμορφώνεται το 2026 σε 36,21 ευρώ ανά συνεδρία. Ο αναλυτικός πίνακας των

πρωτογενών δεδομένων δεν συνυποβάλλεται στην παρούσα φάση· τηρείται ανωνυμοποιημένος στο αρχείο του Συλλόγου και μπορεί να τεθεί στη διάθεση των αρμόδιων φορέων, εφόσον ζητηθεί.

Αυτό σημαίνει ότι το μέρος του κόστους που καλείται να χρηματοδοτήσει η οικογένεια έχει πλέον γίνει πολύ μεγαλύτερο. Ενδεικτικά, για παιδί με διάγνωση F84.0 και έως 34 προβλεπόμενες θεραπευτικές πράξεις τον μήνα, η δημόσια αποζημίωση ανέρχεται σε 510 ευρώ. Με βάση τις μέσες αμοιβές που καταγράφηκαν στο δείγμα μας, η μηνιαία ιδιωτική επιβάρυνση μπορεί να υπερβαίνει τα 700 ευρώ. Πρόκειται για ποσό που επαναλαμβάνεται κάθε μήνα και δεν αφορά μια προαιρετική δαπάνη, αλλά θεραπευτικές παρεμβάσεις που συνδέονται άμεσα με την επικοινωνία, τη λειτουργικότητα, την αυτονομία και την εξέλιξη του παιδιού.

Γι' αυτό θεωρούμε ιδιαίτερα σημαντική την πρόσφατη εξαγγελία σας στη Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης για μόνιμη τιμαριθμοποίηση των αναπηρικών επιδομάτων από 1.1.2027. Για εμάς η εξαγγελία αυτή αποτυπώνει μια ουσιαστική αρχή: ότι οι παροχές που συνδέονται με την αναπηρία δεν μπορούν να μένουν ονομαστικά σταθερές όταν η πραγματική τους αξία μειώνεται από τον πληθωρισμό. Με το ίδιο πνεύμα, σας ζητούμε να εξεταστεί η εφαρμογή αντίστοιχης αρχής και στην αποζημίωση των θεραπειών ειδικής αγωγής. Δεν ζητούμε προνομιακή μεταχείριση. Ζητούμε να μη χάνει, χρόνο με τον χρόνο, την ουσία της μια παροχή που θεσπίστηκε για να εξασφαλίζει πρόσβαση στη θεραπεία.

Η πραγματικότητα των οικογενειών είναι ακόμη πιο σύνθετη. Από το συνολικό δείγμα των 22 οικογενειών, οι 17 δήλωσαν συμμετοχή των παιδιών τους σε πρόσθετες, μη αποζημιούμενες δραστηριότητες και καταγράφουν μέση δαπάνη 79,12 ευρώ την εβδομάδα, δηλαδή περίπου 342,84 ευρώ τον μήνα, για μαθησιακή ενίσχυση από ειδικούς παιδαγωγούς, ατομική άθληση και κολύμβηση, μουσική, εκπαίδευση δεξιοτήτων και αυτόνομης διαβίωσης. Οι υπόλοιπες πέντε οικογένειες δήλωσαν ότι τα παιδιά τους δεν συμμετέχουν σε τέτοιες δραστηριότητες, είτε επειδή, με βάση το λειτουργικό προφίλ και τις εξατομικευμένες ανάγκες τους, δεν απαιτούνται αντίστοιχες παρεμβάσεις είτε λόγω οικονομικών περιορισμών. Για τον λόγο αυτό δεν αντιμετωπίστηκαν ως μηδενικές τιμές στον υπολογισμό της μέσης πρόσθετης δαπάνης. Οι οικογένειες καταφεύγουν συχνά σε ιδιωτικές λύσεις όχι από επιλογή πολυτέλειας, αλλά επειδή οι διαθέσιμες δημόσιες ή δημοτικές δομές είτε δεν υπάρχουν για συγκεκριμένες ανάγκες είτε, παρά την προσπάθεια των ανθρώπων που εργάζονται σε αυτές, δεν επαρκούν για να καλύψουν τη ζήτηση.

Αυτό είναι και το σημείο στο οποίο θέλουμε να είμαστε απολύτως σαφείς ως γονείς: το αναπηρικό επίδομα δεν μπορεί να αντιμετωπίζεται ως έμμεση κάλυψη του κενού που αφήνει η αποζημίωση των θεραπειών. Στην πραγματική καθημερινότητα μιας οικογένειας εξαντλείται συχνά σε πλήθος άλλων αναγκών που συνδέονται με την αναπηρία, πριν ακόμη συνυπολογιστούν μετακινήσεις, εξειδικευμένος εξοπλισμός, φροντίδα, απώλεια εισοδήματος ή άλλες έκτακτες δαπάνες.

Ιδιαίτερα δύσκολη είναι η θέση των μονογονεϊκών οικογενειών και, ευρύτερα, των οικογενειών που ζουν με ένα μόνο εισόδημα. Στον αυτισμό αυτό δεν είναι πάντοτε αποτέλεσμα επιλογής. Η έλλειψη κατάλληλων και επαρκών δομών, οι ανάγκες μετακίνησης και συνοδείας και η καθημερινή φροντίδα οδηγούν πολλές φορές έναν από τους δύο γονείς σε αναγκαστική αποχή ή σημαντικό περιορισμό της συμμετοχής του στην αγορά εργασίας. Όταν το εισόδημα δεν επαρκεί, η προσαρμογή που γίνεται στην πράξη δεν αφορά πάντοτε κάποια καταναλωτική δαπάνη. Μπορεί να είναι η μείωση των συνεδριών ή ακόμη και η διακοπή μιας θεραπευτικής παρέμβασης. Και πίσω από αυτή την οικονομική απόφαση βρίσκεται ένα παιδί που χάνει χρόνο εξέλιξης που συχνά δεν αναπληρώνεται εύκολα.

Στην ίδια πίεση προστίθεται ο χρόνος αποζημίωσης. Οι οικογένειες προκαταβάλλουν τις θεραπευτικές δαπάνες και περιμένουν την επιστροφή των δικαιούμενων ποσών. Όσο η διεκπεραίωση επιμηκώνεται, τόσο αυξάνεται το κεφάλαιο που πρέπει να διαθέτουν από ίδιους πόρους. Για μια οικογένεια που ήδη δυσκολεύεται, ένας πρόσθετος μήνας αναμονής μπορεί πρακτικά να σημαίνει ότι πρέπει να χρηματοδοτήσει δύο μήνες θεραπειών πριν λάβει την αποζημίωση του πρώτου. Η διοικητική προθεσμία των 50 ημερών που αποτυπώνεται στο υπ' αριθμ. 447205 έγγραφο/διαδικασία του Εθνικού Μητρώου Διοικητικών Διαδικασιών μπορεί να αποτελεί ένα γενικό διοικητικό όριο, όμως, κατά την άποψή μας, δεν ανταποκρίνεται στη φύση μιας επαναλαμβανόμενης μηνιαίας θεραπευτικής δαπάνης ούτε στην πραγματική οικονομική αντοχή των οικογενειών.

Πέρα όμως από το οικονομικό ζήτημα, μέσα από την καθημερινή επαφή μας με οικογένειες και φορείς έχουμε εντοπίσει ένα ευρύτερο κενό που δυσκολεύει τον ίδιο τον σχεδιασμό πολιτικής: την απουσία μιας συστηματικής, επίσημης και διαλειτουργικής καταγραφής των ατόμων με Δ.Α.Φ.-Δ.Α.Δ. και των αναγκών τους σε εθνικό επίπεδο. Χωρίς αξιόπιστη εικόνα για τον πληθυσμό, την ηλικιακή και γεωγραφική κατανομή, τις ανάγκες, τις διαθέσιμες υπηρεσίες και τους χρόνους αναμονής, είναι εξαιρετικά δύσκολο να σχεδιαστούν έγκαιρα οι δομές που θα χρειαστούν τα παιδιά του σήμερα όταν γίνουν οι ενήλικες του αύριο.

Για τον λόγο αυτό, στο Στρατηγικό Πλαίσιο που έχει καταρτίσει ο ΗΡ.Υ.Δ.Α. για την Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου, κεντρική θεσμική πρόταση αποτελεί η δημιουργία Περιφερειακού Παρατηρητηρίου Δ.Α.Φ.-Δ.Α.Δ., με αντικείμενο την καταγραφή του πληθυσμού, τη γεωγραφική και ηλικιακή κατανομή, την αποτύπωση αναγκών, τη χαρτογράφηση υπηρεσιών, την καταγραφή χρόνων αναμονής, την ανάπτυξη δεικτών ποιότητας και την ετήσια αξιολόγηση. Η ανάγκη αυτή έχει ήδη τεθεί από τον Σύλλογο στην Περιφέρεια Κρήτης και βρίσκεται υπό συζήτηση.

Γνωρίζουμε ότι τα ζητήματα αυτά είναι σύνθετα, αφορούν περισσότερα του ενός Υπουργεία και απαιτούν δημοσιονομικό σχεδιασμό. Γνωρίζουμε επίσης ότι καμία αλλαγή δεν μπορεί να γίνει από τη μία ημέρα στην άλλη. Αυτό που ζητούμε είναι να υπάρξει ουσιαστική εξέταση του ζητήματος με συγκεκριμένο ορίζοντα, ώστε η αποζημίωση της ειδικής αγωγής να πάψει να απομακρύνεται από το πραγματικό κόστος και οι οικονομικά πιο ευάλωτες οικογένειες να προστατεύονται πριν η οικονομική δυσκολία μετατραπεί σε θεραπευτικό αποκλεισμό.

Με βάση τα παραπάνω, ζητούμε:

1. την άμεση αναπροσαρμογή της αποζημίωσης ανά θεραπευτική πράξη ειδικής αγωγής, με σημείο εκκίνησης τουλάχιστον τα 25 ευρώ,
2. τη θέσπιση μόνιμου και διαφανούς μηχανισμού περιοδικής αναπροσαρμογής της αποζημίωσης, ώστε να προστατεύεται η πραγματική της αξία,
3. την πρόβλεψη αυξημένης ή πλήρους κάλυψης, με σαφή και αντικειμενικά κριτήρια, για μονογονεϊκές και οικονομικά ευάλωτες οικογένειες, ιδίως για νοικοκυριά ενός εισοδήματος,
4. την ουσιαστική επιτάχυνση της εκκαθάρισης και καταβολής των αποζημιώσεων, με στόχο χρόνο σημαντικά μικρότερο από το γενικό διοικητικό όριο των 50 ημερών,
5. τη διερεύνηση, σε συνεργασία με τα συναρμόδια Υπουργεία και την Τοπική Αυτοδιοίκηση, ενός εθνικού πλαισίου αξιόπιστης καταγραφής του πληθυσμού των ατόμων με Δ.Α.Φ.-Δ.Α.Δ., αξιοποιώντας και περιφερειακές πρωτοβουλίες όπως η πρόταση για Παρατηρητήριο στην Κρήτη.

Κύριε Πρωθυπουργέ,

Τα παιδιά μας δεν ζητούν περισσότερα δικαιώματα από τα άλλα παιδιά. Χρειάζονται, όμως, συχνά περισσότερη υποστήριξη για να μπορέσουν να ασκήσουν τα ίδια δικαιώματα: να επικοινωνήσουν, να

μάθουν, να αυτονομηθούν, να συμμετέχουν στην κοινωνία και, όταν έρθει η ώρα, να ζήσουν όσο το δυνατόν πιο ανεξάρτητα.

Ως γονείς γνωρίζουμε ότι δεν μπορούμε να προβλέψουμε κάθε βήμα της πορείας τους. Μπορούμε όμως να προσπαθήσουμε να μη χαθεί μια θεραπεία επειδή το οικογενειακό εισόδημα δεν επαρκεί. Και πιστεύουμε ότι σε αυτή την προσπάθεια η Πολιτεία μπορεί και πρέπει να σταθεί δίπλα μας.

Σας καταθέτουμε τη μελέτη μας με σεβασμό, με διάθεση συνεργασίας και με την προσδοκία ότι θα αποτελέσει αφετηρία ουσιαστικής εξέτασης του ζητήματος από το Γραφείο σας και τα συναρμόδια Υπουργεία. Ο Σύλλογός μας παραμένει στη διάθεση των αρμόδιων αρχών για κάθε πρόσθετη πληροφορία ή διευκρίνιση, ενώ τα πρωτογενή στοιχεία της έρευνας τηρούνται σε ανωνυμοποιημένη μορφή και μπορούν να τεθούν στη διάθεσή τους, εφόσον ζητηθούν.

Με εκτίμηση,

Για το Διοικητικό Συμβούλιο του ΗΡ.Υ.Δ.Α.

Η Πρόεδρος

Κόπακα Στρατονίκη

Ο Γενικός Γραμματέας

Σαρρής Γρηγόριος

Συνημμένα:

1. Μελέτη οικονομικής επιβάρυνσης οικογενειών από το κόστος θεραπειών ειδικής αγωγής 2018-2026.
2. Στρατηγικό Πλαίσιο ΗΡ.Υ.Δ.Α. για την Υποστήριξη των Ατόμων με Δ.Α.Φ. στην Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου.